

Utedasset

- funderingsfrågor och diskussion

Ämne: Svenska, SVA, SFI

Årskurs: Gymnasiet, Vux

Lektionstyp: reflektion och diskussion,

Lektionsåtgång: 1-3

Funderingsfrågor

Frågorna kan användas som en kontroll av att man har förstått det man läst.

För många frågor kan störa läsningen, en del frågor passar bra ensamma som en mer fördjupande uppgift.

Använd dem efter eget huvud och lust.

När du hade läst de två första kapitlen om Svea och Holger (sidan 5-14)

- Vad var ditt första intryck av Svea och Holger
- Skulle du vilja umgås med dom?
- Vem verkar trevligast, tycker du? Varför?

Svea svär högt. Hon knycklar ihop pappret.

Det blir en liten boll.

Hon kastar den på marken.

Och sparkar på den så den rullar ner i diket.

- Har du gjort så någon gång, slängt ett viktigt, brev, mejl eller SMS utan att läsa det?

Svea vrider handen.

Bladens brännande undersidor vänds uppåt.

Mot Kalles hud.

Sedan anfaller Svea.

Hon trycker upp nässlorna mot Kalles bak.

Och gnuggar hastigt och hårt.

- Vad tycker du om att Svea anfaller Kalle med brännässlor?

MTM:s skolwebb
mtm.se/skola

Svea tar ny sats:

– Jag har aldrig flugit.

Och inte har jag nån bil.

Så om vi räknar på dina utsläpp

och mina ... så är det vansinne

att bråka om mitt utedass.

Vansinne!

Hör du det?

- Tycker du man kan resonera som Svea gör?

Att eftersom hon inte har bil eller flyger så får hon ha kvar sitt utedass

- Varför tycker du så?

Holger står vid lillstugan.

Han stirrar efter bilen.

Sedan tittar han på Svea.

Länge och anklagande.

Han skakar på huvudet.

Och går in till sig.

– Du begriper ingenting du!

skriker Svea.

- Vad tror du Svea menar, när hon skriker så till Holger?

Stens nyfikna ögon har blivit ännu piggare.

Rynkorna i hans brunbrända ansikte djupnar.

Ler han inte lite grann?

- När du läser om Kalles kollega Sten, tror du att Sten egentligen vill riva Sveas dass?

Holger reser sig sakta upp.

– Nej, jag känner mig friskare än på länge,

svarar han. Jag tror jag följer med dig

på boule istället!

När berättelsen är slut har både Holger och Svea förändrats.

Och deras relation har förändrats.

- Beskriv på vilket sätt som de har förändrats

- Vad tycker du om förändringen

Jämför gärna med ditt första intryck av Holger och Svea.

Diskussion – ska man följa regler

Svea kan inte följa reglerna om avlopp.

Hon har inte råd.

- Är det rättvist att tvinga Svea?
- Är det rättvist att låta Svea slippa, om alla andra som har utedass tvingas bygga dyra avlopp?

Finns det regler som alla måste följa?

- Vilka regler är det?

Finns det regler som man kan välja att följa om man vill?

- Vilka regler är det?
- Om man kan strunta i en regel, är det en regel då?

Skrivuppgift

Välj något av kapitlen *Besök från kommunen* eller *Sveas hämd*.

- Skriv om det kapitel du valt och låt Kalle vara huvudpersonen.
- Skriv gärna berättelsen i jag-form.

Exempelvis.

”Jag skulle åka och prata med den gamla damen Svea om hennes utedass. Jag skulle förklara för henne att hon måste skaffa ett modernt avlopp.” Och så vidare...

Svea

Svea känner den svala vinden under rumpan.
Dassdörren står öppen.
Det är härligt att se ut över hagarna.
Och ner mot sjön.

Svea har inte bråttom
med sitt toalettbesök.
Hon visslar lite och vickar på tårna.
Försöker njuta av stillheten.
Som hon brukar.

Men nu finns en oro i kroppen,
en rastlöshet.
Då och då värker det i magen.
En hastig kramp.

5

Nästa sommar, tänker Svea dystert.
Får jag sitta här då?
Eller har kommunen rivit mitt utedass?

Svea ruskar på kroppen.
Hon blir arg på sig själv.
Hon brukar inte ge upp!
Nog ska hon lösa det här.
På ett eller annat sätt ...

Morgonvinden tjuiter mellan dassets springor.
En trädgren rasslar mot taket.
Skatorna tjattrar i björkens topp.

Svea lyssnar till alla ljud.
Åh, vad hon tycker om att sitta på utedasset
och fundera över livet.
Hon tänker så bra här inne.
Hon får grubbla i lugn och ro.
Inget stör. Inte ens hennes gamle bror.

6

Det är bara på utedasset
som Svea får vara ifred för Holgers tjat.
Han oroar sig för allting. Kontrollerar allt.
Ser stora problem i små skitsaker.
Och blir stressad av minsta dammtuss.

Stackars människa, tänker Svea och suckar.
Holger vill inte göra något roligt.
Bara städa och plocka.

Svea ser sig omkring.
Det gör henne gladare.
Dasset är så fint! Fönsterrutan är nyputsad.
Inte en flugskit finns kvar.
Ljusa gardiner hänger vid fönstrets sidor.
En vas med blommor
står bredvid tidningskorgen.
På golvet lyser den gula trasmattan.
Och kungen och Silvia ler
från planschen bredvid dörren.

7

Till slut reser sig Svea från träsitsen.
Det knakar i brädorna.
Hon torkar sig och kastar pappret i hålet.

Svea strör en kopp kalk över kiss,
papper och bajs. Då luktar det inte
så illa i sommarvärmen.
Och flugorna håller sig borta.

Hon kikar ner i hålet.
Det börjar bli fullt där nere.
Hon måste tömma snart.

Svea lägger tillbaka trälocket över hålet.
Sedan rättar hon till
den blommiga klänningen.
Hon tar kannan med vatten.
Håller upp en skvätt i det djupa fatet.
Gnuggar in händerna med tvål
och blaskar av dem.

8

På köksbordet står några rosa pelargoner
som Svea planterat om.
Och där ligger alla gamla plastpåsar
hon ska tvätta. Smutsiga påsar
som kan användas många gånger.
Till allt möjligt.
Bara de blir rengjorda.

Svea tittar på röran
och grälar på sig själv:
– Här ser ut som helsike, Svea!
Du borde städa.

Svea går bort till diskbänken.
Hon fyller kaffepannan med vatten.
Sedan säger hon lite vänligare:
– Men om du städar
hinner du inte spela boule idag.
Och boule är tusen gånger roligare.

Hon tömmer smutsvattnet
i blomlådan utanför.
Den hänger under dassfönstret.
Det är redan för blött i jorden.
Men vattnet ska användas.
Svea slösar inte med någonting.

Svea ställer tillbaka fatet
och går mot huset. Hon kliver upp
för trappan. Går in i verandan
och fortsätter genom hallen.

Svea stannar på tröskeln till köket.
Hon ser sig omkring och pustar.
Bänkarna är fulla med bråte.
Skrynkliga tidningar.
Trådrullar i olika färger.
Kladdiga bakplåtar. Tomma,
jordiga blomkrukor. Och diskade bestick,
som hon inte lagt ner i lådorna.

9

Holger

Holger sopar golvet i lillstugan.
Både i rummet och i farstun.
Han gör det noga.
Och sedan ska han våttorka.

Han sätter sig ner ibland.
Vilar sina onda knän.
Värken är ständigt med honom.
Han kommer aldrig undan.

Men det gör inte så mycket.
Bara han får vara
på Lilletorp på somrarna.
Här slipper han stan
och den instängda lägenheten.
Och här är han inte så ensam.